



Tredje söndagen i advent

Herrens vägröjare.

Predikan på distans 2021-12-12.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Kom till oss med din Helige Ande och upplys oss genom ditt heliga ord. Lär oss att rätt förstå det, ta emot och lita på det till evig salighet. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 11:11-19 (2:a årg.)

Vid den tiden sade Jesus till folket: 11 ”Jag säger er sanningen: Bland dem som fötts av kvinnor har ingen trätt fram som är större än Johannes Döparen. Men den minste i himmelriket är större än han.

12 Och från Johannes Döparens dagar ända till nu är himmelriket utsatt för våld, och våldsmän förtrycker det. 13 Alla profeterna och lagen har profeterat fram till Johannes, 14 och om ni vill ta emot det – han är den Elia som skulle komma. 15 Hör, du som har öron!

16 Vad ska jag likna det här släktet vid? De liknar barn som sitter på torgen och ropar till andra barn: 17 Vi spelade flöjt för er men ni dansade inte, vi sjöng sorgesång men ni grät inte. 18 Johannes kom, och han varken åt eller drack, och då säger man: Han har en ond ande. 19 Människosonen kom, och han äter och dricker, och då säger man: Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare! Men Visheten har fått rätt av sina barn.”

Dagens text har i vår evangeliebok fått namnet ”Himmelriket tränger fram”. Detta syftar på vår äldre översättning av vers 12 där det stod: ”Och från Johannes döparens dagar intill denna stund tränger himmelriket fram med storm, och människor storma fram och rycka det till sig” (1917 års översättning). Ordagrant från grundtexten står det här: ”Himmelriket tas med våld och våldsamma rycker det till sig”. Folkbibeln översätter: ”himmelriket är utsatt för våld, och våldsmän förtrycker det”, medan Luther översätter: ”Himmelriket lider våld och de som gör våld rycker det till sig”. Vi står här inför en viktig biblisk sanning, som vår predikan idag skall handla om. Vi säger därför:

1. Lagen förkunnar domen över all ogudaktighet.
2. De av lagen dömda griper tag i evangelium.
3. Himmelriket går fram också idag.

1. Lagen förkunnar domen över all ogudaktighet.

Vår text säger först:

”Bland dem som fötts av kvinnor har ingen trätt fram som är större än Johannes Döparen. Men den minste i himmelriket är större än han” (v 11).

Detta betyder inte att alla kristna i nya förbundet är större än Johannes döparen, utan att de som i Guds rike kallas ”de minsta” felaktigt anser sig vara större än Johannes. Det är alltså fråga om ogudaktiga människors förakt för Johannes döparens predikan. När idag samma budskap förs fram vill ”dessa minsta” också anse sig veta bättre än Guds ord. Det gäller både lag och evangelium.

Lagen är Guds heliga vilja. Redan genom skapelsen skrev Gud in sin lag i alla människors hjärtan. När lagen predikas säger därför människornas samveten att detta är rätt. Inte ens de mest ogudaktiga och avfallna människorna kan stå emot lagens ord, som finns överallt i världen och i deras egna samveten: *Du skall hedra din far och mor, du skall inte mörda, du skall inte begå äktenskapsbrott, du skall inte ljuga*. Skapelsen vittnar också om att det finns en Gud som har skapat allting. *Du skall inga andra Gudar ha jämte mig*. Hur mycket ateister och agnostiker försöker att förneka detta fortsätter själva naturen och människans eget samvete att predika detta.

När den kristna kyrkan förkunnar lagens ord säger denna röst i människans hjärta: Ja, detta är rätt och riktigt. Men synden gör att människan på allt sätt försöker att döva samvetets röst och spjärna emot. Paulus skriver: *”Trots att de kände till Gud prisade de honom inte som Gud eller tackade honom, utan de förblindades av sina falska föreställningar så att mörkret sänkte sig över deras oförståndiga hjärtan”* (Rom. 1:21). Så leds människor idag i vårt sekulariserade samhälle att förneka Gud och i stället tro på en blind, opersonlig utveckling. Man vill förneka att det finns en domare, som en dag skall döma oss alla. Man angriper äktenskapet och påstår att det är rätt och riktigt att personer av samma kön lever samman i äktenskap eller äktenskapsliknande förhållanden. Man till och med uppmanar ungdomar att undersöka om de eventuellt behöver byta kön! Ingenting är längre heligt och över hela världen mördas miljontals foster i moderlivet med motiveringen att detta bara är fråga om en del av moderns kropp och en mänsklig rättighet. Men samvetet säger: *Du skall inte mörda!*

Men profeterna, Jesus och apostlarna förkunnar lagens stränga dom. Mose skrev på stentavlorna det Gud själv talade:

”Jag, Herren din Gud, är en nitisk Gud. Jag låter straffet för fädernas missgärning drabba barnen till tredje och fjärde led när man hatar mig, men visar nåd mot tusentals när man älskar mig och håller mina bud.” (2 Mos. 20:5).

Och Jesus sade:

”Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla. Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett. Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket” (Matt. 5:17-19).

Så förkunnade också den siste, store profeten Johannes döparen lagens ord. Han sade:

”Huggormsyngel! Vem har visat er att ni ska fly den kommande vredesdomen? Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen. Och tro inte att ni kan säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar. Yxan är redan satt till roten på träden. Varje träd som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden” (Matt. 3:7-10).

Även de finaste, vänligaste och moraliskt mest högstående människorna står under denna Guds dom. Bibeln lär oss, att vi alla är förtappade syndare. Om inte Gud i sin nåd kommer till oss med evangelium är vi alla förlorade.

2. De av lagen dömda griper tag i evangelium.

När Johannes kom var det för att förkunna Jesu omedelbara ankomst. Sedan han förkunnat lagens dom pekar han på Jesus och säger: *”Se Guds lamm, som tar bort världens synd”* (Joh. 1:29). Detta är det rena och frälsande evangeliet. Johannes pekar på något som är helt okänt för förnuftet och samvetet. Det finns inte alls skrivet i människornas hjärtan. Skapelsen tiger om detta. Det är endast uppenbart för oss i de heliga Skrifterna, i evangeliet om Kristus. I GT förebildades detta genom alla offerdjur som slaktades. Gudstjänsten var där inrättad som en förebild för Kristi enda, stora offer. I GT stänktes offerdjurets blod över

folket som en förebild för att Kristi blod skulle offras för hela världens synd och att detta skulle förkunnas för hela världen.

I GT:s skrifter talades också om en ny Elia som skulle komma. Profeten Elia var en förebild när han frambar sitt offer och bad till Gud, som svarade med att sända eld över offret. Profeten blev senare uppryckt tillhimmelen i en vagn av eld. Detta var en förebild för att Jesus Kristus skulle offras för hela världens synd och sedan uppstå igen och fara upp till himlen. Den nye Elia som Malaki profeterat om (Mal. 4:5) var Johannes döparen. Jesus säger i vår text om honom:

Alla profeterna och lagen har profeterat fram till Johannes, och om ni vill ta emot det – han är den Elia som skulle komma. Hör, du som har öron! (v. 13-15).

Nu hade Johannes döparen kommit. Han hade först predikat lagens dom och därefter evangelium om Jesus Kristus. Därmed har det nya förbundet brutit in. Jesus är inte bara en sann människa, han är också sann Gud. Han är det eviga Ordet, Guds Son, som var till av evighet, som Johannes skriver: ”I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud” (Joh. 1:1). Han är den som blev människa, Johannes fortsätter:

”Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som den Enfödde har från Fadern. Och han var full av nåd och sanning. Johannes vittnar om honom och ropar: ’Det var om honom jag sade: Han som kommer efter mig är före mig, för han var till före mig’” (Joh. 1:14-15).

När människorna sedan hörde Johannes förkunnelse om Kristus var det många som trodde hans ord. Det är om dessa Jesus nu säger:

”Himmelriket lider våld och de som gör våld rycker det till sig” (v. 12).

Det är här inte fråga om något ogudaktigt våld, utan om den andliga kraft som finns i tron. När en av lagen dömd och förtappad syndare får höra evangelium griper han tag i det med all kraft och håller fast det. Det är tron som Gud skapar i hans hjärta som gör detta. Pieper skriver:

”Eftersom den rättfärdiggörande tron har som objekt evangeliets löfte, så är det alltid en gripandets akt, inte bara hos vuxna människor utan också hos barn... Tron griper tag om Kristus eller syndernas förlåtelse och tar emot honom genom gripandet, som är hjärtats förtröstan på Kristus. Även uttrycket ”människorna stormar fram och rycker det till sig” (Matt. 11:12) tolkar Luther och de lutherska teologerna som syftande på tron, i den mån den faktiskt griper om syndernas förlåtelse” (Pieper-Mueller, s. 402f).

Luther reagerade häftigt mot den katolska läran, som bara talade om *en vilande tro*. Tron kom på detta sätt att endast att rikta sig inåt, mot den tro som man menade ingjöts i människans hjärta. Det var en livlös tro som endast rättfärdiggjorde genom kärlek och goda gärningar. Men Luther förklarade att trons objekt alltid är *Kristus utanför oss*. Det är den Kristus som kommer till oss i ordets förkunnelse och i sakramenten. Där kommer Kristus och håller fram en fullkomlig försoning av hela världens synd. Det är en rättfärdiggörelse som Gud utfört när Kristus uppstod och som nu förkunnas om och om igen. Därför förkunnar Johannes döparen: ”Se Guds lamm, som borttager världens synder”. Den människa som då är utblottad på allt sitt eget griper genom Guds nåd tag i löftesordet och blir så frälst. Detta är en så stor kraft att Jesus jämför den med en våldsverkarens kraft när han kommer och aggressivt griper tag i sitt byte.

Denna sanning om trons och evangeliets kraft framhåller Luther i sitt företal till Romarbrevet med följande ord:

”Tron är en levande och dristig förtröstan på Guds nåd, så viss att man tusen gånger kunde dö för den. Och en sådan förtröstan och visshet om Guds nåd gör människan glad, frimodig och oförskräckt inför Gud och allt skapat: Detta är den helige Andes verk genom tron.”

3. Himmelriket går fram också idag.

Det kan idag se ut som om himmelriket håller på att gå under. Men Kristus har lovat att det skall bestå intill världens ände på den yttersta dagen och sedan fortsätta i den eviga saligheten hos Gud. Jesus säger ju i missionsbefallningen:

”Se, jag är med er alla dagar intill tidens ände” (Matt. 28:20).

Men här måste vi förstå, att den sanna kyrkan är utsatt för all slags förföljelse och motstånd. Jesus liknar Guds ord predikan vid några barn som leker och spelar. Men när de spelar glada sånger ville ingen dansa och när de sjunger sorgsna melodier ville ingen gråta. Detta är en bild av föraktet för predikan och likgiltigheten för både lag och evangelium. När Guds ord predikas rent och klart bryr sig människorna inte om det. När lagen predikas gråter man inte över sina synder, och när evangeliet predikas gläder man sig inte över frälsningen. Men om mänskliga läror och falska religioner och sekter predikas, då samlas stora skaror.

När Johannes predikade lagens stränga ord ville ingen lyssna. Fariséerna kom till Johannes, men blev bara förargade över hans stränga förkunnelse som avslöjade också deras synd. Samma sak med kung Herodes. Han ville först gärna lyssna på Johannes, men när denne började förmana honom för att han levde i synd med sin brors hustru ville han inte höra mer. Så slutade det med att Johannes blev halshuggen. Johannes levde strängt som en nasir i öknen och avstod från allt överdåd i mat och dryck. Då sade motståndarna: *Han är besatt av en ond ande.*

Men när Jesus förkunnade syndernas förlåtelse i samband med att han besökte fester och gästabad sade man:

Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare! (v. 19).

Så är det också idag. När lag och evangelium predikas rent och klart uppstår motsägelse och förtal, förakt och förföljelse. Istället för att då angripa själva läran angriper man ofta personerna som framför Guds budskap. Rättroende präster utpekade som kärlekslösa, stränga och fördömande eller som sådana som är i fel sällskap och åstadkommer splittring och alltför lättvindigt delar ut förlåtelsen i ordet och sakramenten. Hur de än gör blir de utpekade som oönskade och farliga.

Men Visheten har fått rätt av sina barn, säger Jesus. ”Visheten” är Kristus själv. Hans barn är de sanna kristna som bedömer Guds rike på rätt sätt. De håller sig troget till dem som förkunnar Guds ord rent och klart i alla stycken och som förvaltar sakramenten i enlighet med Kristi instiftelse. Men där de inte känner igen dessa tecken håller de sig borta. På detta sätt blir de bevarade i tron genom Guds nåd. Så går Guds rike framåt också idag.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*